ANUL VI. No. 37. 8 OCTOMBRE 1865.

NATURA

JURNAL DE SCIINȚE.

ESE DE PATRU ORĬ PE LUNĂ

Prețul abonamentuluĭ:

Bucurescĭ. . . . 64 leĭ pe an
Districte . . . . 69 — —

REDACTORĬ:

Dr. C. ESSARCU și Lt. D. ANANESCU.

ABONAMENTELE

se fac la Redacțiă, Strada Seraphim, ce 'ĭ ḑice ș'a Pensionatuluĭ No. 10, în dosul Coltzi, și la DD. Librarĭ.

Coprinde: *Istrucția* și Educația. — Clasa IV primară. — O conferință diplomatică. — Cholera. — Constantinopol. — Gradele bețieĭ.

INSTRUCȚIA ȘI EDUCAȚIA.

«Ne se poco io vi dia, da *imputar sono*,
Chè quanto io poso dar, tuto vi dono.
Ariosto

Dacă pucin vĕ daŭ, nu sunt de imputat
Căcĭ cât pot da, tot vĕ daŭ.

«Popolul care are celle maĭ bune schollĭ este cel d'ânteiŭ dintre popolĭ; daca nu este astăḑi va fi mâine.

(«Iules Simon» l'Ecole).

MENȚINEREA CLASSEI A PATRA PRIMARĂ.

O questie care a fost desbătută cu multă vivacitate în sînul Consiliului general a fost questia suprimării classei IV.

Consiliul a fost unanim a desaproba o mĕsura așa de gravă ale cărîea grave consequențe erau lesne de prevĕḑut.

De vorbim în jurnalul nostru despre acest subiect este că ne temem, ca dorința consiliuluĭ în acéstă privință să rămâie nerealisată și pusă la o parte una din cererile salle celle maĭ juste, celle maĭ legitime, celle maĭ imperios reclamate de trebuințele Instrucțieĭ.

Nu scim de ce se va mai convoca Consiliul general când așa de pucin se va lua în considerare resultatul deliberarilor salle!

Așa s'au desconsiderat la noi în țérră instituțiile celle mai salutarii! Așa s'aŭ isbit în légănul lor instituțiile ce eraŭ destinate a introduce elemente de progres și prosperitate în societatea nóstră.

Asemenea procedărĭ aŭ descuragiat și aŭ desgustat pe toți aceia ce un sacru entusiasm ĭi anima și ĭi împingea spre generóse și fructuóse lucrări!

Din parte-ne, ne vom face pînă în sfîrșit datoria și vom face apel către opinia publică cu moderație, dar cu acea forță ce caracterisă o convicție tare.

Publicul va vedea, cu întristare că lucrările consciințióse alle unui Consiliu întreg se pun la o parte cu cea mai mare înlesnire și cerințele salle celle mai urgente, reclamate de trebuințele Instrucției, sunt neluate în considerare.

Una din aceste cerințe este menținerea classeĭ a IV-a primară.

S'a arătat în sînul Consiliului general [1] „că desființarea classei IV primară constitue o „causă de perturbație în tot învățămêntul pu„blic, rupênd și făcênd să dispară un inel din

[1] Veḑĭ Raportul Comisiunei învățămîntuluĭ primar publicat în Monitorul official

„lanțul care începe cu clasa I primară și se „continuă cu classele gymnasiale".

S'a arătat că în urma acesteĭ suprimări s'aŭ grămădit în classele I din gymnasiurĭ atât scholarii classei suprimate, cât și aceia cari aŭ terminat classa III primară, aflându-se astfel într'o singură classă, scholarii de o forçă cu totul inegală, ceea ce va aduce dupŏ sine o amestecare neexplicabilă în espunerile profesorului.

S'a arătat că în tóte capitalele judeţelor, în care imensa majoritate a cetățenilor nu aŭ mịdlóce de a trimite pe copii lor în gymnasiele capitalelor cellor mari, suprimarea classei IV isbesce celle mai numeróse classe alle societății într'un mare interes, interesul instrucțieĭ!

S'a arătat cum prin punerea *treptat* a nouei legi, iar nu de o dată resturnênd ceea ce există făr' a pune nimic în loc, s'ar fi evitat tóte aceste grave inconveniente.

S'a arătat... dar ne oprim aci, căci tot nu perdem speranța că înaintea trebuințelor urgente a Instrucției, On. Consiliu Permanent va lua grabnice mêsuri pentru restabilirea classei IV, ceea ce se va face cu cea maĭ mare înlesnire în capitalele în care, neaflându-se gymnasii, scholarii stau pe din afară, și fără mare dificultate în orașele în care se află gymnasiurĭ: maĭ toți părinți se vor grăbi să retragă pe copii lor dintr'o clasă (clasa I gymnasială), unde acestia nu pot profita nimic din causă că nu sunt de loc preparați pentru cursurile ce se predau într'însa.

Cu cât ne sculămŭ în contra On. Consiliu Permanent când suprima classa IV primară, cu atât îl vom aplauda când va lua decisiunea ca s'o restabiléscă.

Rugăm cu tot dinadinsul pe On. Consiliu Permanent ca să se determine a lua acéstă decisiune.

Să nu vie nimeni a ne maĭ ḑice că, ca să se supuie legii, On. Consiliu Permanent a luat grava decisiune de a suprima classa IV. Consiliul general al Instrucțiunii a prboat cum punerea *treptat* în aplicație a legii, ar fi condus pe On. Consiliu Permanent a evita o așa de gravă greșală.

Vom maĭ adăogi cuvintele următóre pline de însemnătate:

Classa IV s'a suprimat la 15 August când aŭ început clasele primare. Deci noua lege a Instrucțiunii nu intra în vigóre de cât la 1 Septemvrie. Sperăm că ințellepciunea On. Consiliŭ Permanent, menținând classa IV primară, va ridica din mâinile adversarilor sei o armă așa de periculósă ca aceia ce o póte da argumentul tras din rîndurile precedente. In loc de a veni în ajutorul acellora ce vor putea acusa pe On. Consiliu Permanent că a săvîrșit un act *arbitrariu.* „Natura" speră că va fi veselă de a lăuda ințellepciunea On. Consiliu Permanent. E.

O CONFERINȚĂ DIPLOMATICA

Ministrul trebilor din afarŏ din Francia D. Drouyn de Lhuys.......

Ce o maĭ fi și asta, vor ḑice maĭ mulțĭ din cititoriĭ noștri. În jurnalul „Natura" un articol intitulat o *conferință diplomatică* și incepênd: *Ministrul trebilor din afarŏ*!...! „Natura" ne a cam obicinuit într'adevĕr cu surprisele, dar să mérgă pînă a vorbi de *conferințe diplomatice...*

De și „Natura" e universală, dar în acest articol intitulat *o conferință diplomatică*, nu vom vorbi de cât de facte esclusiv sciințifice, ce intră cu totul în cadrul jurnaluluĭ celluĭ maĭ *exclusiv* sciințific.

Ministrul trebilor din afarŏ și Ministrul agriculturei, comerciuluĭ și lucrărilor publice adresară Imperatuluĭ Francesilor un raport în care iĭ pro-

pune reunirea uneĭ conferinţe diplomatice, avênd de scop reformarea organisaţieĭ actuale a serviţiuluĭ sanitar în Orient.

Nu vom aproba îndestul, ḑice un jurnal politic frances, iniţiativa luată în acéstă ocasie de cabinetul din Paris. Prin mĕsurĭ de asemenea natură, care interesă umanitatea întrégă, un guvern se arată la înălţimea misiuneĭ civilisatrice ce trebuia să 'şĭ impue orĭ ce guvern într'adevĕr animat de spiritul modern.

„Ca să preservăm, ḑice raportul cellor duoĭ ministri, populaţiile nóstre şi Europa întrégă în contra atacurilor periodice alle Choléreĭ, ni se pare că ar trebui să cătăm maĭ mult a stinge reul în sorgintea 'ĭ de cât a'l opri în calle'ĭ...

„Nu e destul a'ĭ opune în mersul seŭ obstacole care aduc comerţiuluĭ pagube reale şi care nu ofer sănătăţiĭ publice de cât garanţiĭ fórte neputernice. Ar trebui maĭ cu sémă să se organise, la punctul de plecare o systemă de mĕsurĭ preventive concertată cu tóte autorităţile teritoriale prin înţellegerĭ internaţionale.

Tóte scirile comunicate de agenţi consularĭ şi confirmate de raporturile unanime alle medicilor, probă pînŏ la evidenţă că epidemia a fost adusă în Egypt de pelerini ce s'aŭ întors dela Meca şi dela Djedhah.....

Affluenţa pelerinilor adunaţĭ la Meca cu ocasia Kourbam-baĭramuluĭ (serbătórea sacrificiilor), a fost anul acesta mult maĭ considerabilă decât ani precedenţĭ. Se sue pînŏ la 200,000 numĕrul individilor veniţĭ din diversele ţerreĭ mahometane ca să săvîrşéscă ceremoniele consacrate, şi ţifra mieilor şi cămilelor taiate, alle cărora rămăşiţe aŭ rĕmas risipite pe pămênt, trece peste un milion.

Nu e mirare ca acéstă grămădire de fiinţe umane şi acéstă extraordinară quantitate de substanţe animale în descomposiţie să fi desvoltat, în proporţiĭ excepţionale, condiţiile de nesalubritate în care s'aŭ aflat pelerini.

După ce, ceĭ duoĭ ministri intră în maĭ multe amerunturĭ conchid:

„Există o adeverată oportunilate (ocasie favorabilă) a provoca reunirea, în cel maĭ scurt timp, a uneĭ conferinţe diplomatice, în care să fie representate tóte puterile interesate ca şi noĭ la reformele ce reclamă organisaţia actuală a serviţiuluĭ sanitar în Orient şi care să propue soluţiĭ practice. Membri acesteĭ conferinţe ar avea maĭ cu sémă a examina, daca n'ar fi necesariŭ să se constitue, la puncturile de plecare şi de sosire a pelerinilor ce se întorc de la Meca, adicŏ la Djedhah şi Suez, administraţiĭ sanitare avênd un caracter internaţional...

Aşteptam mult de la activa cooperaţie a guvernelor orientale, alle cărora state sunt celle d'ântêiŭ a suferi de consequenţele epidemieĭ şi întreruperiĭ relaţiilor comerţiale.

Daca, Majestatea vóstră, va bine voi să acorde aprobarea consideraţiilor ce avem onóre a'ĭ expune, guvernul Imperatuluĭ se va grăbi a se pune în raport cu cabinetele streine ca să combine printr'o înţellegere comună, într'o conferinţă, mesurile a cărora necesitate e demonstrată prin recente şi dureróse evenimente."

Ministrul trebilor din afarŏ Drouyn de Lhuys
Ministrul agricultureĭ, comerţiuluĭ şi lucrărilor publice Behic.

Par că aud pe maĭ mulţĭ din cititori noştri: să trimiţă şi guvernul nostru un diplomat şi un medic ca să ia parte la acéstă conferinţă, şi să arate Europeĭ ca şi noĭ ne interesăm la asemenea questiĭ, ca şi noĭ trebuie să intrăm în concertul european (Sic), orĭ de câte orĭ ocasia se va presinta, că nu suntem indiferenţĭ la questiĭ internaţionale etc. etc...

Ia să ne cătăm maĭ bine de trébă, bunul meŭ cititor, şi să ne îngrijim maĭ mult de nevoile nóstre interióre invitând şi pe guvern a face acelaşĭ lucru...

E.

CHOLERA. — ORIGINA EI. — LOCUINŢA CHOLEREI

Câte-va din oraşele nóstre dupŏ marginea Dunăriĭ, precum: Galaţiĭ şi Brăila, aŭ fost visitate în anul acesta de epidemia Cholereĭ.

Cât-va timp ne temurăm ca nu cum-va epidemia să se întindă şi maĭ departe şi să vie a ne face o fórte neplăcută visită pînŏ în Bucurescĭ.

Din norocire temerea nóstră n'a fost decât o temere. Flagelul s'a depărtat de noĭ şi putem vorbi în linişte despre dênsul.

Ea domnesce însă cu multă intensitate în maĭ multe din oraşele maritime alle Francieĭ şi maĭ cu sémă în Marsilia şi Tulon. Praisul însuşĭ de câte-va septămâni este sub impresia a maĭ multor casuri de persóne mórte de choleră.

Ce drumurĭ a luat, ce itinerariŭ a urmat, epidemia cholereĭ, decâte orĭ acest flagel a venit să visiteze Europa?

În ce consistă acéstă malatie şi care e principul dătător de mórte?

De unde vine acest princip şi care e depărtata sa origine?

Iată ce ne propunem în pucine cuvinte, a spune cititorilor Natureĭ, împrumutênd datele ce vor citi jurnalelor steine ce se ocupă cu acéstă questie seriósă.

In secolul acesta Europa a fost serios visitată de treĭ orĭ d'acest teribil flagel ce se numesce *Cholera*. În Francia, cholera a apărut în 1832, 1849 şi 1865.

Epidemiile din 1832 şi 1849, aŭ urmat maĭ acelaş itinerariŭ; cea din urmă însă a mers maĭ iute. Drumul urmat de cholera din 1865 este altul, căcĭ flagelul astă-dată în loc să ne vie despre Nord ca în 1832 şi 1849, ne vine despre sud şi orient.

Un singur fact este constant şi acesta este cel următor: Tot-d'a-una cholera ne vine din India.

In 1832 şi 1849, germul morbid părea a fi transportat numaĭ prin aer, malatia mergea regulat şi se oprea din timp în timp în locurĭ ce le decima, maĭ cu sémă în oraşele celle marĭ, dar nu cruţa nicĭ oraşele, nicĭ satele, nicĭ casele celle maĭ bine şi celle maĭ sănătos situate.

Astă-dată malatia pare a fi adusă direct de pelerini indieni ce aŭ mers la Meca şi care aŭ comunicat'o pelerinilor musulmanĭ din Constantinopol şi Cair. Aceştia din urmă întorşĭ pe la casele lor ar fi devenit punctul de plecare şi causa ocasională a epidemieĭ. Ast-fel ancôt astă-dată nu aerul dar omul pare a fi vehiculul (purtătorul) miasmelor cholerice. Epidemia care a visitat Francia în 1832 a plecat din India ca şi celle-l'alte epidemiĭ cholerice, însă ca să ajungă pînŏ în Franţa ea a pus 15 anĭ pe drum. Acéstă epidemie se ivi în 1819 în India într'un loc determinat ce 'l vom arăta maĭ la vale. De la 1819 pînŏ la 1821 ea rĕmase confinită în India şi la câte-va insule vecine; Maurice, Borneo, Bourbon etc. In 1822 cholera pătrunse în Persia, se propagă pe marginile Tigruluĭ şi Euphratuluĭ şi ajunse în Syria. In 1823 ea se rĕspîndi pe marginile măriĭ caspiene.

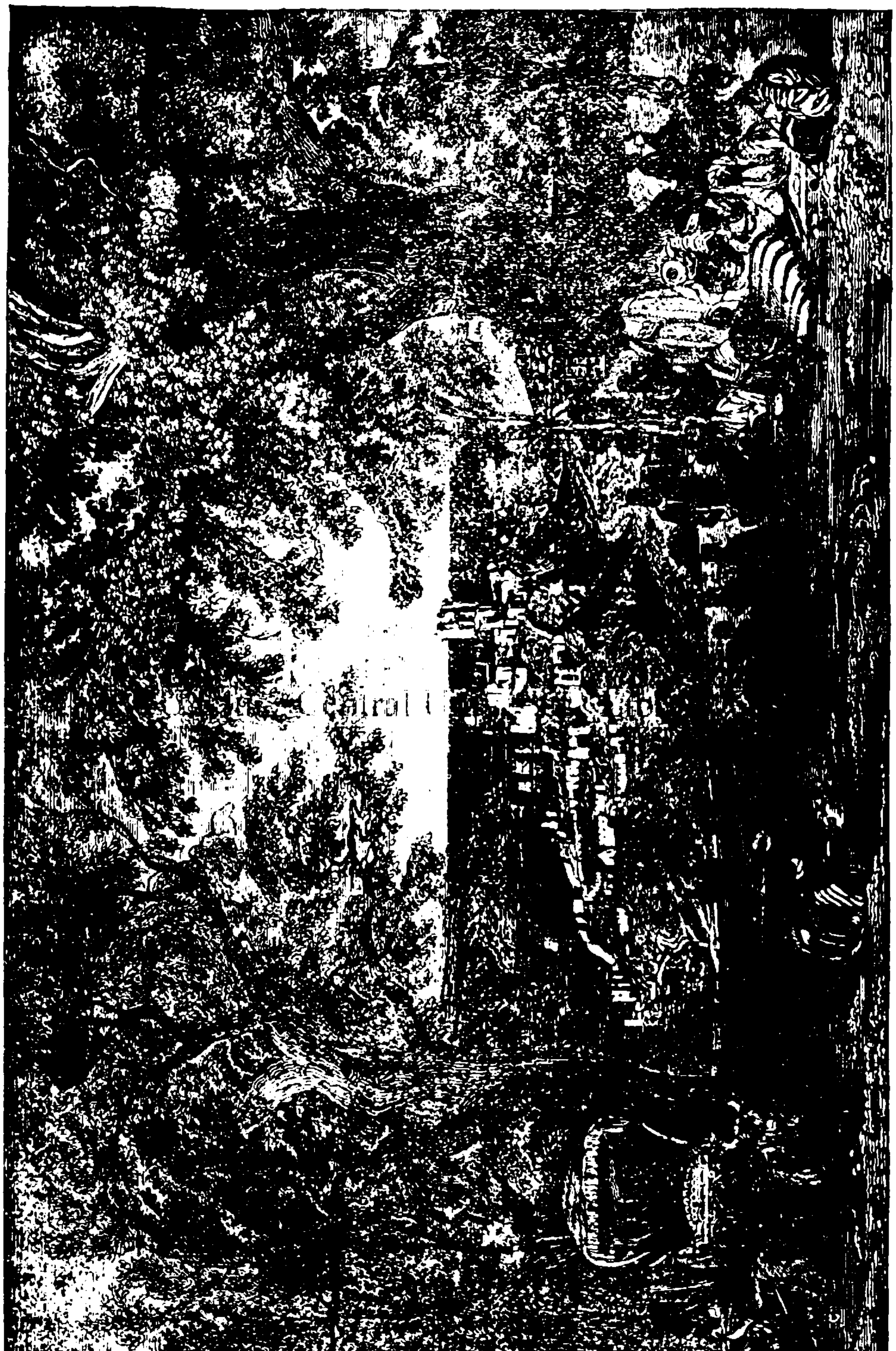
Pînŏ în 1828 epidemia rĕmase închisă în Asia unde şi continuă bîntuirile salle. Peste vre'o duoĭ anĭ de pe marginile mărĭ Caspiane se întinde în Rusia, apare în Moscova, merge împreună cu armatele rusescĭ în Polonia şi se propagă în Ungaria, Austria şi Prusia. In sfîrşit ajunge în Paris 1832, bîntue Franţa trece în Ispania, Italia, străbate océnul şi urméză drumul sĕŭ destructor în Statele-Unite alle Americeĭ, Mexicu, Antilele etc.

Acéstă epidemie se opresce în sfîrşit dup'o durată de vre'o duoĕ-decĭ de anĭ şi dupŏ ce a lăsat în trecerea eĭ, maĭ mult de 50 milióne de cadavre!

Epidemia din 1849 urméză maĭ acelaş itinerar şi bîntuesce ântêiŭ Asia, légănul eĭ, Europa, Africa şi America. Acéstă epidemie merge însă mult maĭ repede decât cea d'ântêiŭ şi se observă maĭ în aceeaşĭ epocă pe tóte puncturile globuluĭ.

Epidemia actuală şi ea a plecat din India şi a venit în Meca ca să se comunice pelerinilor mu-

sulmani care aŭ adus'o în Cair, Alexandria, Constantinopol, şi de acolo ea s'a propagat în Galaţi, Brăila, pe maĭ multe puncturĭ alle ţermurilor Mediteraniei, în Marsilia, Tulon etc. Pină acum acéstă epidemia presinta acest caracter: nu se întinde în locurile depărtate de ape şi rĕmâne pe marginele

Bosphorul Constantinopoluluĭ.

măriĭ. De câte-va septămânĭ însă Parisul pare a fi amerinţat de cholеră.

Aŭ discutat medicĭ şi vor discuta ancŏ mult timp asupra natureĭ intime a malatieĭ ce ne ocupă şi asupra adevĕratelor eĭ cause.

Uniĭ aŭ pretins că cholera provine din presenţa unor animalcule, circulând în numĕr necalculabil în aer şi 'n ape. Alţiĭ într'o alteraţie chimică a aeruluĭ. Işĭ aduc póte aminte uniĭ din cititori noştri că, intr'un numĕr al Natureĭ, vorbind despre

respiraţia plantelor şi animalelor şi despre composiţia aeruluĭ, am ḑis că există în aer un princip numit *Ozon* şi am adăogit că în timpul epidemiilor cholerice, *quantitatea* ozonuluĭ descresce ca să dispară cu totul când epidemia a ajuns în gradul sĕŭ cel maĭ înalt.

Uniĭ pretind că cholera provine din presenţa unor miasme speciale ce se produc maĭ ântêiŭ în India şi sunt transportate în urmă în tótă lumea. Sunt medicĭ care cred că aceste miasme, ajunse într'o localitate, au primejdiósa proprietate de a se reproduce născênd unele din altele. Alţi cred chiar că aceste miasme nasc chiar din persónele atinse de choleră.

Din parte-ne credem că există asemenea miasme, miasme avênd óre-care analogie cu celle ce se desvoltă împrejurul bălţilor nóstre şi pricinuesc frigurile care bîntue populaţiile. Când aerul atmospheric însă se află în bune condiţiĭ, când în acest aer să află o mare quantitate de *ozon*, miasmele nu se pot desvolta, saŭ nu pot trăi cu inlesnire şi epidemia nu este primejdiósă. Din contră când bunele condiţiĭ hygienice nu există, când maĭ cu sémă (şi acésta s'a constatat) nu există, saŭ există în pucină quantitate *ozon* în aer, epidemia devine intensă şi flagelul bîntuitor. Pare că ozonul care nu este alt ce-va decât oxygen şi maĭ arḑĕtor, pare că ozonul omóră şi arde miasmele cholerice.

Dar cum se nasc şi de unde vin aceste miasme?

Tóte cercetările sciinţeĭ aŭ ajuns astă-ḑĭ a proba că miasmele cholerice se nasc în India. India este mărginită la Nord de munţi Himalayah, ceĭ maĭ înalţĭ dupŏ glob. Munţiĭ Himalayah nu numaĭ că daŭ nascere la o mulţime de rîurĭ, dar pólele lor sunt neincetat inundate, într'o întindere de şapte saŭ opt le he, de torrente care se precipită dupŏ cóstele lor. Câmpia ast-fel acoperită de apă formézâ o imensă baltă care, fiind încălḑită de raḑele unuĭ sóre tropical, dă nascere la miasme pestilenţiale atât de abundente şi atât de omorîtóre, âncót omul nu póte să resiste influenţeĭ lor.

Pintre rîurile ce iaŭ sorgintea lor din aceştĭ munţĭ, unul din ceĭ maĭ frumoşĭ şi cel maĭ celebru dintre toţĭ este rîul *Gang*, rîul sacru al Indienilor.

Apele acestuĭ rîu sunt reservate pentru celle maĭ imposante ceremoniĭ alle cultuluĭ Brahma. La îmbucătura sa în mare el devine fórte larg şi se imparte în maĭ multe ramurĭ ce constitue *Delta* rîuluĭ Gang.

Către luna luĭ Aprilie Gangul ese în toţĭ aniĭ de albiă şi inundă câmpiile pe o întindere de maĭ multe poştiĭ. Inundaţia este complectă în Iulie şi ţine pinŏ în August şi Septemvrie. Acéstă inundaţie ca inundaţia Niluluĭ este fórte utilă agricultureĭ şi constitue o sorginte de bogăţie pentru India, dar e în acelaşĭ timp causa unuĭ mare numĕr de bóle pestilenţiale (lipiciose).

Dar locul cel maĭ nesalubru este acella numit *Delta* saŭ *Sunderbund*. Pucin maĭ sus de oraşul Marchedabad, Gangul se divide în maĭ multe ramurĭ care coprind o întindere de pământ avênd forma unuĭ triangul saŭ a uneĭ Δ grecesc, de unde îĭ vine numele ce are. Acéstă întindere de pământ de maĭ mult de o sută leghe formézâ bălţĭ imense, imense lacurĭ mocirlóse, pădurĭ stufóse, pline de bestiĭ *fierósc*. Ómeniĭ nu pot trăi în aceste locurĭ.

Acolo este locaşul îngrositor al choléreĭ! În maĭ pucin de patru-ḑecĭ de anĭ monstrul a eşit din vizuina luĭ şi s'a aruncat asupra Europeĭ ca s'o bîntuiască. Consimţi-va Europa a trăi neîncetat cu acest crud inemic şi sciinţa modernă care a săvirşit atâtea minunĭ, merge-va însfîrşit să disturgă rĕul în sorgintea luĭ.

Medicina pîn' acum, trebuie s'o mărturisim, póte face prea pucin ca să tămăduiască cholera, póte în unele casurĭ să ajute natura a goni rĕul, dar ea caută âncŏ, şi va căuta póte mult timp pînŏ va găsi un specific intr'adevĕr eficace, cum a găsit china (sulfatul de quinină) în contra miasmuluĭ paludian (care dă figurile).

Adevĕrata întreprindere, demnă de sciinţa modernă şi de Europa seculuĭ XIX ar fi nu de a îngriji pe ceĭ apucaţĭ de choleră, ci de a omorî cholera.

N'ar exista vre un midloc de a săvêrşi lucrări gigantice în adevĕr, în urma cărora să se transforme în câmpiĭ fertile şi salubre acelle bălţĭ mortifere?

Englitera şi tóte guvernele civilisate sunt interesate a coopera pentru o asemenea întreprindere

Asteptând epoca, depărtată fără 'ndoială, a-uneĭ întreprinderĭ aşa de gigantice şi supra-umană, Franţa a luat iniţiativa de a organisa un serviţiu sanitar în tot orientul, ca să împedice mersul cholereĭ când ea se va ivi.

Dar daca cholera va veni pe la Nord cum a venit în celle duoĕ epidemiĭ anterióre epidemieĭ actuale despre care am vorbit maĭ sus?

E.

COSTANTINOPOLU ŞI BOSPHORU [1])

Constantinopolu, numit în vechime Byzanţiu, capitala imperiuluĭ Ottoman, a fost fondat în anul 667 înainte de Christ de către Megarenĭ saŭ Argienĭ. Turciĭ 'l numesc *Stambul* saŭ *Istambul*, prin corrupţie din dicerile grecescĭ εἰς τὴν πόλιν ce audia pronunţînd la grecĭ. Orasul era zidit în vêrful triunghiuluĭ, în facia ţermurilor Asieĭ (unde este acum colţul saraiuluĭ), posiţie ce se dice c'a fost otărîtă d'un oracol al luĭ Apollon, care recomandasse Megarenilor d'a zidi oraşul lor în facia Calcedonieĭ. Nic'odată Pythia nu fussesse maĭ bine inspirată de cât aicĭ, căcĭ posiţia nouluĭ oraş, la împreunarea apelor Propotideĭ, a Bosphoruluĭ Thracieĭ ş'a rîuluĭ Lycus, în midlocul uneĭ nature aşa de avute şi aşa de splendide, asicura locuitorilor sêĭ producţiunile unuĭ pământ privilegiat.

Nicĭ într'o parte din lume nu onduléză între cer şi apă o linie aşa de măreţ accidentată ca aicĭ; solul se înalţă treptat de către mare şi construcţiunile se presintă în amphitheatru; giamiile cu înaltele şi ascuţitele lor turnurĭ întrec acest ocean de verdéţă şi case de fel de fel de colorĭ, cn balcóne şi turnuleţe ascuţite, projectate dimineaţa p'un cer azuriŭ şi transparent, daŭ oraşuluĭ o physionomie adevĕrat orientală şi feerică, la care contribue mult lumina argintie ce se reflectă în undele d'împrejur. Saraiul saŭ palatul sultanuluĭ ocupă tótă partea orientală cea maĭ frumósă a oraşuluĭ la colţul grădinilor, numit *Chrysokeras* la ceĭ vechĭ. Acolo eraŭ aşedate anticul Bizantiu şi Acropolu. Aicĭ pe ţermurile Propontideĭ a fost palatul împărătesĭ Placidia şi maĭ în urmă al Paleologilor lângă care se aflaŭ şi thermele luĭ Arcadius.

Seraiul este înconjurat de tóte părţile cu ziduri înalte acoperite cu turnurĭ patrate şi kioşcurĭ elegante înconjurat de grădinĭ întinse pline de platanĭ şi cyparosi.

Caracterul general al aceste ĭmăreţe locuinţe, dice Lamartin, nu este nicĭ mărimea, nicĭ comoditatea, nicĭ splendórea; sunt ca nisce corturĭ de lemn aurit c'o mulţime de tăieturĭ saŭ micĭ ferestre. Caracterul acestor palaturĭ traduce caracterul poporuluĭ turc: *Contemplaţia şi amorul Natureĭ.*

Acest instinct de frumóse situaţiunĭ, de mărĭ strêlucitóre, umbre, isvóre, orizonturĭ imense în conjurate de colline şi de munţi este instinctul predomnitor al acestuĭ popul. Se vede aci suvenirul unuĭ popul păstor şi cultivator, căruia place să şi aduc'a minte de origina sa şi ale căruĭ tóte gusturile sunt simple şi instinctive. Acest popul a aşiedat palatul suveranilor sĕĭ, capitala imperiuluĭ seŭ pe panta celeĭ maĭ frumóse colline care se află în tótă ţérra lor şi póte chiar în tótă lumea. Acest palat n'are nicĭ luxul intern, nicĭ misteriósele voluptaţi ale unuĭ palat din Europa, el n'are de cât grădinĭ întinse unde arborii cresc liber, întindênd crecile lor spre bolta azurie, ca într'o sêlbă vergine, unde apele murmură, unde porumbiţile îngurlue; camere cu ferestre numeróse tot-d'auna deschise; terase planând asupra grădinilor ş'asupra mări, şi kioşcuri cu grile, unde sultaniĭ trântiţĭ în dosul zăbrelelor se pot bucura tot-d'o dată de singurătate şi de aspectul încântător al Bosphoruluĭ.

Strîmtórea Constantinopoluluĭ care desparte Europa de Asia şi prin care apele din Marea Négră (vechiul Port-Euxin) curg către Marea de Marmara (Propontida) a purtat ăncŏ din cea maĭ depărtată vechime numele deBosphor, Βόσπορος de la βοῦς boŭ şi πόρος trecere), pentru că dupŏ mithologia grécă vaca Io 'l trecusse în not. Era o opinie priimită la ceĭ vechĭ că Portul-Euxin a fost la început deosebit de Mediterana şi că celle duoĕ strîmtorĭ, Bosphoru şi Dardanelele s'aŭ deschis d'o dată printr'un cutremur de pământ saŭ un mare cataclysm (potop) corespundênd póte la epoca diluviuluĭ luĭ Deucalion.

[1]) Vedeţi Natura din 1862 Nr. 44 şi 46 Arti. călĕtorie în Orient — Bosphoru.

Constantin cel mare e făcut din Byzanţiŭ capitala imperiuluĭ şi l'a numit *Noua Romă*, dar posteritatea a schimbat acest nume în acela de Constantinopol saŭ oraşul luĭ Constantin. Impăratul a voit să aşeze oraşul pe celle şépte colline dintre Marea de Marmara şi cornul de aur, tot cum este Roma. El însuşi în picióre şi înconjurat d'un cortegiŭ numeros, însemna c'o lance ocolul la 15 stadiĭ de fortificaţiile vechĭ, pretindînd că urmăresce un conductor divin nevĕdut curtisanilor seĭ [1])

In 11 maiŭ anul 330 noua capitală a fost inaugurată prin serbătorĭ şi ţeremoniĭ jumătate creştine jumătaie păgâne, care aŭ ţinut patru-decĭ de dile.

De la început fondăreĭ salle pin'acum a trecut prin maĭ multe dominaţiĭ; de maĭ multe orĭ a fost încendiat şi rezidit, ceea ce s'a întîmplat şi anul acesta. Cholera visitéză adesea Constantinopolu din causa mareĭ necurăţie ce se află acolo. La nimini nu e aşa de pucin în grijită salubritatea publică ca la turci.

[1]) Se crede în general că semi-luna a căreĭ imagine se afla pe vechile monede byzantine şi pe care turci a adoptat ca emblemă după intrarea lor în Constantinopol, a fost destinată a perpetui suvenirul uneĭ minunĭ, ce se dice c'aŭ avut eĭ într'o nópte întunecósă, când Philip al Macedonieĭ înconjurase Byzantiu, adicŏ: o lumină strălucitóre s'a arătat lor pe cer şi le a descoperit presenţa inemicilor.

A.

GRADELE BEŢIEI

Vinul, precum tóte bĕuturile spirtuóse în general sunt salutariĭ omuluĭ, de vor fi luate la timp şi mĕsurat, din contra sunt vătemătóre, ba chiar primejdióse şi fatale de vor fi luate ne mĕsurat şi fără timp.

Monitorul vinicol din Franţa raportă în privinţa acésta că: diversele grade de influinţa bĕutureĭ asupra omuluĭ sunt în numĕr de 11, şi pot fi representate printr'o pyramidă avênd o faciă ascendentă şi alta descendentă precum se vede:

6. *Ciacâr* 6.

5. Prea înţepat.	Prea ceacâr 7.
4. Înţepat.	Beat... 8.
3. Exaltat.	Prea beat 9.
2 Vesel cu chef.	Beat stupid 10.
1. *Înainte d'a mânca.*	*Beat mort* 11.

1. *Înainte d'a mânca.* — Astă stare urmând îndată dupŏ mâncare este fórte tristă. Spiritul şi corpul sunt grele, şi cad într'o moliciune óre cum maladivă.

2. *Vesel cu chef.* Dupŏ câte-va pahare începe a sui pyramida c'un grad. Atuncĭ omul este dispus a vorbi, încércă un fel de fericire şi 'ĭ place a face planurĭ frumóse. Dacŏ se opresce acolo este bine, omul are un somn lin.

3. *Exaltat.* — Dacŏ bea maĭ mult se sue âncŏ c'un grad, atuncĭ 'ĭ place să vorbéscă maĭ mult, şi face băgărĭ de sémă fine şi cu óre care adressă. Este aurora născêndă, anunţând complecta desvoltare a înaltelor facultăţĭ intellectuale.

4. *Inţepat.* Când ajunge la acest nuoŭ grad simte maĭ mult foc şi culóre în ideile salle; asta este resărirea sóreluĭ (se înţellege sóreie beţieĭ). Atuncĭ devine maĭ eloquent şi maĭ pucin logic, şi 'şĭ permite glume cam hasardate, dar bine dise dupŏ opinia sa personală.

5. *Prea înţepat.* — La gradul acesta are conversaţia prea imaginară şi eloquenţa prea înfocată; ostenesce pe auditoriĭ ceĭ maĭ pacienţĭ prin mulţimea phraselor fărŏ şir. Ideile salle sunt descusute, dar tot pune gesturile în armonie cu vorbele şi limbagiul este âncŏ destul de înţelles şi correct.

6. *Ciacâr.* — Ajuns în vêrful pyramideĭ începe a se simţi ameţit; gesturile sunt violente şi epithetele de care se servă prea exagerate. Argumentéză mult, dar raţionéză pucin; cuvintele sunt mult scurtate şi ideile întunecate.

7. *Prea ciacâr.* În punctul acesta, când începe a descinde pyramida fatală, simte că are mare disposiţie la muzica vocală, şi 'şĭ pune tóte silinţele spre a înveseli pe amici seĭ c'un cântec óre care şi chiar cu maĭ multe. Simte assemenea trebuinţă d'a pronuncia un discurs saŭ d'a se preumbla pe uliţe; individul este mândru ca un păun, îndrăsneţ ca un leŭ şi amorezat ca un porumbel.

8. *Beat.* In starea de beţie curat dis individul se face gilcevitor, dar d'o bunătate stupidă şi simţitor în fund; 'ĭ place să strîngă de mână... şi să dea pumnĭ, limba devine grósă şi gura cleiósă.

9. *Prea beat.* În gradul acesta caută să se pară că n'a mâncat; vede tóte obiectele înduoĭte, equilibru fiind cu totul rupt cade d'icĭ până colo ca o barcă bătută de furtună şi nu scóte de cât interjecţiĭ nelegate.

10. *Beat stupid.* Acum a mers maĭ departe capul 'ĭ e greŭ asemenea şi stomacul, ochi fixaţĭ şi vineţĭ, nu maĭ póte umbla, nicĭ vorbi şi pare că n'ar maĭ fi p'astă lume.

11. *Beat mort.* Aicĭ a ajuns la basă pyramideĭ, individul cade într'un somn apoplectic în care nu maĭ viséză de cât fantasmagoriĭ şi lucrurĭ diavolescĭ. Omul în starea acésta este cu totul degradat şi mult maĭ inferior uneĭ brute.

Moralitate. Pentru sine trebue să se opréscă la No. 2; pentru alţi este imprudent d'a trece peste No. 4

Bucurescĭ, Typographia St. Rassidescu Strada Nemţéscă Hanuluĭŭ Gherman No. 2.